

Dokument nr. 15:19

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 316

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 26. april 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Dersom et familiemedlem i en familie med omsorg for barn under 18 år som følge av kronisk sykdom havner på institusjon, blir familiens økonomi sterkt forverret pga. høy egenbetaling for opphold i institusjonen.

Vil statsråden ta initiativ til å endre reglene for egenbetaling for langtidsopphold i institusjon slik at familier med omsorg for barn ikke rammes så hardt økonomisk som tilfellet er i dag?»

Begrunnelse:

Bakgrunnen for spørsmålet er henvendelser fra pårørende til pasienter med tidlig utviklet demens og som pga. sykdommen må oppholde seg på institusjon - som oftest vil det gjelde et kommunalt sykehjem. Når dette skjer i familier med omsorgsansvar for barn, blir familiens økonomi sterkt forverret fordi en stor del av demenspasientens sykepensjon går til egenbetaling for opphold i institusjonen. En familie som er i en slik situasjon, vil fortsatt ha store utgifter knyttet til bolig, mat, klær, strøm, telefon, bilhold og andre vanlige husholdningsutgifter som alle barnefamilier i Norge har. Selv om den konkrete bakgrunnen for denne henvendelsen er pasienter som er rammet av demens, vil den samme problemstillingen selvsagt være aktuell uansett hvilken sykdomstilstand som nødvendiggjør opphold på institusjon.

Av opplysninger jeg har mottatt går det fram at egenbetalingen beløper seg til opptil 100 000 kr årlig. I dag er reglene slik at det gis et lite fratrekk i oppholdsbetalingen for barn under 18 år, mens det ikke gis noe fradrag for barn mellom 18 og 21 år. Hvis derimot en forelder dør, får barn etterlattepensjon

fram til 21 år. Reglene er også slik at dersom pasienten i disse tilfellene dør, mottar hvert enkelt barn en etterlattepensjon som er betydelig høyere enn det som er igjen av vedkommendes pensjon etter at oppholdsbetalingen er trukket fra.

Disse forholdene synes for meg så urimelige at det er nødvendig å gjøre endringer for å bedre disse familienes økonomi. Jeg håper derfor på et positivt svar fra statsråden.

Svar:

Betalingsordningene og nivået på egenbetalingen i pleie- og omsorgssektoren varierer fra tjeneste til tjeneste og mellom ulike boformer. Skillet går i hovedsak mellom opphold i institusjoner (sykehjem og aldershjem) på den ene siden og tjenester i egne hjem (herunder omsorgsboliger) på den andre siden.

Egenbetaling for opphold i institusjon reguleres av lov om helsetjenesten i kommunene, lov om sosiale tjenester og en egen forskrift om vederlag for opphold i institusjon. Vederlagets størrelse fastsettes ut fra detaljerte regler om hva som skal regnes som inntekt og om fradrag i beregningsgrunnlaget. Etter forskriften § 5 første ledd skal det gjøres fradrag i beregningsgrunnlaget hvis den som oppholder seg i institusjon har mindreårige barn eller helt eller delvis forsørger barn over 18 år. Forskriften har også en generell regel om at fradrag også kan fastsettes på grunnlag av hva som er rimelig ut fra vedkommendes inntekt og forholdene for øvrig, jf. § 5 fjerde ledd. Jeg er innforstått med at egenbetalingen i en del tilfeller oppleves tyngende.

I de siste årene har det vært stor oppmerksomhet rundt reglene om finansiering og egenbetaling for

pleie- og omsorgstjenester. Det har vært fokusert på å oppnå større grad av harmonisering og nøytralitet mellom tilbud som i stor grad skal dekke like tjenestebehov. Det har også vært fokusert på at betalingsordningene bør være enkle å forstå og administrere.

Med bakgrunn i St.meld. nr. 50 for 1996-97 Handlingsplan for eldreomsorg, jf. Innst. S. nr. 294 for 1996-97, vedtok Stortinget følgende:

"Regjeringen fremmer forslag om en harmonisering av regelverket i lov om sosiale tjenester og lov om helsetjenester i kommunene med henblikk på et felles regelverk for de som har behov for pleie og omsorg" og "Stortinget ber Regjeringen utrede en likebehandling av betalingsordningene når det gjelder medisiner, hjelpemidler og bostøtte i omsorgsbolig og alders- og sykehjem."

I departementet har en prosjektgruppe arbeidet med problemstillinger knyttet til fornyelse og forenkling i pleie- og omsorgstjenesten. En nærmere vurdering av ulike beregningsmodeller og regler for finansiering og egenbetaling har stått sentralt i dette arbeidet. Prosjektgruppen har også sett på skjermingsordninger for personer med lave inntekter.

Sosialdepartementet vil i tiden framover følge opp arbeidet med å se på framtidige finansierings- og egenbetalingsordninger med tanke på eventuelle endringer. Min ambisjon er å gjennomføre reformer som skal sikre enklere og bedre regler også når det gjelder egenbetaling for pleie- og omsorgstjenester. Jeg vil også legge vekt på at familier med omsorg for barn ikke skal rammes hardt økonomisk dersom en av foreldrene legges inn på institusjon.

Spørsmål nr. 317

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 26. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil og kan samferdselsministeren gjøre for at Rørosbanen sikrer enda bedre service overfor sine brukergrupper både med hensyn til persontrafikk og godstransport?»

Begrunnelse:

Rørosbanen er en viktig samferdselsåre gjennom Hedmark. For tilhengere av Rørosbanen er det avgjørende viktig å sikre at banen tilbyr et best mulig tilbud. I løpet av den senere tid har flere brukergrupper reagert på det de oppfatter som svekket service. Det oppleves fortsatt slik at mye gjenstår for å kunne bruke banen som en effektiv og miljøvennlig transportåre for gods. Flere persontrafikanter reagerer nå på at stasjoner legges ned, og at togene får drastisk færre stopp. Endelig synes korrespondansen med tog på Dovrebanen (togbytte Hamar) bare å ha blitt verre, noe som har ført flere over til å bruke bil. Komforten i togene har også avstedkommet reaksjoner. Generelt har ungdom og studenter reagert på økning i pris.

Svar:

Rørosbanen er inne i en større omstilling. Dagens togtilbud innebærer økt frekvens, kortere kjøretid og nytt togmateriell i forhold til 1990-tallet. Det er utviklet knutepunkter og innledet samarbeid med nye aktører for å kunne opprettholde åpningstider på stasjoner som det er vanskelig å opprettholde lønnsomhet på uten supplerende virksomhet. Eksempler på dette er samarbeid med reisebyrå på Tynset og skysstasjoner på Tolga og Os.

På lengre sikt er det mulig å redusere kjøretidene ved at infrastrukturen utbedres til å tillate høyere hastigheter for krenetogene. Det siste året er det imidlertid innført hastighetsreduksjoner som følge av manglende midler til vedlikehold, og Jernbaneverket har meldt ytterligere hastighetsreduksjoner fra sommeren 2002. Dette gjør at togproduksjonen som ligger til grunn for dagens rutemodell på Rørosbanen ikke lenger er mulig å opprettholde i kommende rutetermin.

I denne situasjonen har NSB valgt å opprettholde dagens høye frekvens mellom Hamar og Røros der toget har sitt naturlige fortrinn. For å unngå dramatiske kjøretidspåslag og redusert frekvens for disse togene på strekningen Rena - Røros må antall stopp underveis reduseres. Det er også nødvendig å redusere antall tog som i dag går mellom Hamar og Rena.

Jernbaneverket har på gang et arbeid med bytting av sviller på Rørosbanen for å kunne øke hastigheten igjen. Dette arbeidet vil også pågå i kommende rutetermin.

Rørosbanen har driftsmessig vært preget av liten fleksibilitet med store konsekvenser for punktligheten ved avvik, herunder korrespondanse på Hamar. Etter at fjernstyringen ble ferdig frem til Røros, har punktligheten blitt vesentlig bedret. Dette er avgjørende for at tilbudet er til å stole på, inklusiv korrespondanser.

Studentrabatten på enkeltbilletter er fra og med 1. januar 2002 redusert fra 40 pst. til 10 pst. på hvite avganger, og fra 60 pst. til 50 pst. på grønne avganger. Ansvaret for studentrabattordningen for reiser over 150 km sorterer under Utdannings- og forskningsde-

partementet og er basert på en avtale som er inngått mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og NSB. I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget å redusere bevilgningen som kompenserer studentrabattordningen fra 65 til 31 mill. kr. Dette ble begrunnet med at bevilgningen må sees i sammenheng med det samlede opplegget for studentfinansiering.

CargoNet AS er langt fremme når det gjelder kombinerte transporter på jernbanen, og har en betydelig vekst innen dette segmentet, som således bidrar til å overføre transporter fra vei til bane. Selskapet har videre overtatt selskapet Rail Combi AB i Sverige og opererer nå ut fra 29 terminaler i Norge og Sverige. I tillegg til kombinerte transporter (containere), har selskapet aktiviteter innen konvensjonell vogn-

last (tradisjonelle jernbanevogner) samt systemtog for større industrikunder.

CargoNet AS benytter i dag hovedsakelig Rørosbanen til kjøring av systemtog som frakter tømmer og flis. Dette er transporter som er sterkt konkurransutsatt i forhold til lastebilnæringen, og preget av sesongsvingninger. Utviklingen for godstransport på Rørosbanen vil være avhengig av det kommersielle grunnlaget for denne transporten. Selskapet er i løpende dialog med kundene innen dette segmentet, og søker å tilrettelegge for transportløsninger som gir lønnsomhet og forutsigbarhet for alle parter. Aktiviteten på Rørosbanen er underlagt disse løpende vurderinger, og CargoNet AS jobber for at det skal bli grunnlag for å kunne videreutvikle disse på Rørosbanen.

Spørsmål nr. 318

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Carsten Dybevig

Besvart 26. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Politiet hevder i et intervju med NRK Østfold at Telenor vil bruke fire måneder på å fremskaffe elektroniske spor som kan være viktige i politiets etterforskning i en drapssak.

Hva vil justisministeren gjøre av handlinger for å gi politiet bedre kildetilgang i etterforskningen av drapssaker og forsvinningssaker, men også i andre saker hvor elektroniske spor kan ha avgjørende betydning for oppklaringen av en sak?»

Begrunnelse:

Elektroniske spor har ofte vist seg å bli svært viktige i å kartlegge berørte personers bevegelsesmønstre i forsvinnings- og drapssaker. Det er et viktig mål vedtatt i årets statsbudsjett, jf. kap. om Justisdepartementet, at reaksjonstiden fra kriminell handling til endelig dom faller, skal reduseres. Da er det også viktig å redusere tiden fra den kriminelle handlingen skjer til saken er ferdig oppklart fra politiets side. Erfaringsmessig viser det seg at desto tidligere politiet får kartlagt de faktiske forhold, desto større mulighet er det for at saken oppklares.

Det viser seg at Telenor trengte 4 måneder på å skaffe politiet i Moss viktig informasjon i etterforskningen av drapet på en 14-årig jente, som ble funnet død 20. mars.

Politidirektoratet (POD) hevder i intervju med

NRK Østfold at Telenor vil bruke 4 måneder på å finne frem de opplysninger som politiet trenger. Svarene fra NetCom påstår politiet har en langt raskere svartid.

Dette er en bekymringsfull tendens som etter min oppfatning vil forringe politiarbeidet, og om det vedvarer sabotere politiets etterforskningsmetoder i vesentlig grad. Kriminalitetsbekjempelsen må ikke være avhengig av at betydelige kildeinstitutter forsinkes etterforskningsarbeidet.

Svar:

Jeg har som statsråd vært opptatt av å sikre at politiet har tjenlige midler i bekjempelsen av kriminalitet. Dette gjelder ikke minst spørsmålet om å sikre politiet mulighet for faktisk tilgang til beviser i moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi, og som de etter lovgivningen kan kreve utlevert.

Når det gjelder det omtalte tilfelle fra Moss ønsker jeg ikke å gå i detalj i den. Men uansett om årsaken var at dataene var vanskelig tilgjengelig, eller at det hadde sin årsak i lav prioritering fra Telenors side, finner jeg det uakseptabelt at det skal ta så lang tid å få ut viktige beviser.

Med bakgrunn i denne saken har departementet tatt kontakt med Politidirektoratet og Riksadvokaten, både for å få en redegjørelse for problemet, og der- nest for å initiere nødvendige tiltak for å løse det.

Spørsmål nr. 319

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 26. april 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I disse dager har kommunene mottatt brev fra Husbanken om hvor mye de får i låne- og tilskuddsmidler for 2002. Svært mange kommuner uttrykker frustrasjon over størrelsen på disse boligtilskuddene, og hevder at mange utsatte grupper med behov for etableringshjelp må avvises, grunnet lave bevilgninger.

Vil kommunal- og regionalministeren ta initiativ for å øke bevilgningene?»

Begrunnelse:

En del bevilgninger til boligformål som administreres av Husbanken videreformidles til kommunene, som igjen fordeler midlene blant sine innbyggere. 3 av disse formålene gjelder lån/tilskudd til enkeltpersoner, nemlig etableringslån, boligtilskudd til etablering og kjøpslån.

Disse lån- og tilskuddsordningene er sterkt behovsprøvd. Tilskuddene skal bidra til at grupper med svak økonomi blant funksjonshemmede, særlig vanskeligstilte og unge førstegangsetablerende skal kunne skaffe seg en nøktern og hensiktsmessig bolig. Funksjonshemmede og særlig vanskeligstilte kan normalt få dekket inntil 30 pst. av kostnadene med tilskudd. Unge i etableringsfasen får normalt fra 10 til 20 pst. av kostnadene. Bevilgningene fra Husbanken til kommunene beregnes bl.a. etter innbyggertall og hvor mye kommunene har fått utbetalt i etableringslån siste år. Totalbevilgningene til kommunene er imidlertid gjennomgående lave, og mange kommuner har uttrykt frustrasjon overfor Husbanken om dette.

Et eksempel er Lillehammer kommune, som i 2002 får utbetalt totalt 650 000 kr. Når tilskudd kan innvilges med inntil 30 pst. av kjøpesummen, sier det seg selv at få personer får nytte godt av ordningen. Hvis vi eksempelvis tar utgangspunkt i en kjøpesum på 800 000 kr med 20 pst. tilskudd, vil bare fire personer kunne få tilskudd innenfor den bevilgede rammen til Lillehammer kommune.

Da vi vet hvor vanskelig det er for økonomisk utsatte grupper å skaffe seg egen bolig pga. dagens kostnadsnivå, er behovet for tilskuddsmidler klart større enn det som er bevilget.

Svar:

Tilsagnsrammen og bevilgningen til boligtilskuddet for inneværende år er høyere enn noen gang. Økningen av tilsagnsrammen fra 2001 til 2002 på 16 mill. kr ble i sin helhet fordelt til kommunene.

Ordningen forvaltes av Husbanken. Med bakgrunn i de prioriteringer jeg har gitt i årets tildelingsbrev til Husbanken har Husbanken fordelt tilsagnsrammen på de ulike tilskuddsformålene i 2001 og 2002 (mill. kr):

Formål	Tildeles av	2001	2002
Etablering	Kommunene	220	236
Tilpasning	Kommunene	100	100
Utleieprosjekter	Husbanken	321	321
Totalt		641	657

Det er riktig at tilskuddsordningen er behovsprøvd og at det må foretas en prioritering mellom prosjektene. Det er kommunene som har best forutsetning til å foreta denne prioriteringen fordi de er nærmest brukerne. Det er imidlertid opp til den enkelte kommune om den ønsker å påta seg arbeidet med videretildeling eller om den vil overlate dette til Husbanken. De aller fleste store og mellomstore kommuner foretar nå selv videretildelingen av tilskudd til enkeltpersoner. Kommunen har som regel også best forutsetning for å se hvilken løsning som er mest kostnadseffektiv for den enkelte husstand.

Regjeringen er kjent med at mange kommuner ønsker å få tildelt mer boligtilskudd enn de får i dag. Det er også et press på den delen av rammen som Husbanken skal fordele selv. Men innenfor rammen av en forsvarlig økonomisk politikk må enhver regjering vurdere slike økninger i en helhetlig ramme.

Spørsmål nr. 320

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 24. april 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Vil statsråden medverka til at GIEK si garantiordning for eksportkreditt får utvida ramme, eller på annan måte medverke til at fleire norske verksemder kan delta i lønnsame prosjekt i utviklingsland i år?»

Grunngjeving:

GIEK si garantiordning for eksportkreditt skal fremja eksport til og investeringar i utviklingsland kor risikoen er for høg til at den kan takast under "Alminnelig ordning". I 2000 blei garantiramma utvida frå 0,9 til 1,5 mrd. kr. Men selskap som har nytta seg av denne ordninga melder at ramma for denne i dag er fullt utnytta. Dette fører til at norske bedrifter ikkje kan delta i lønnsame prosjekt i utviklingsland pga. manglande finansieringsvilkår frå Noreg.

Det har dei seinare åra vore ein omfattande auke i etterspurnaden etter desse garantiane. Me veit og at tapa på denne ordninga har vore svært avgrensa.

Svar:

Som nærings- og handelsminister er det mitt mål å legge til rette for høgast mogleg verdiskaping. Dette krev at vi fokuserer på konkurransevilkåra til norske verksemder i internasjonal samanheng. Betring av dei *generelle rammevilkåra* for næringslivet vil etter mi meining ha større verknad enn vidare utbygging av selektive stønadsordningar. Ideer blir til og nyskaping oppstår der rammevilkåra er gode. For å

hindre at dei beste investeringane og ideane flytter til land med meir konkurransedyktige rammevilkår, er det naudsynt med ein gradvis reduksjon av skatte- og avgiftsnivået i Noreg, ein forsterka innsats for å redusere skjema- og forskriftsveldet og tiltak for å sikre tilgang på dugande arbeidskraft og for å stimulere til auka forskning. Dette vil, etter mi meining, gje det beste grunnlaget også for ein konkurransedyktig norsk eksportindustri.

Sjølv om GIEK si garantiordning for eksport til og investeringar i utviklingsland (U-landsordninga) har medverka til norsk eksport til utviklingsland, kan dei fleste garantisøknadene til land der norske verksemder eksporterer handsamast under "Alminnelig ordning". Det er rett at tapa på U-landsordninga har vore små så langt, men det er stor risiko i porteføljen. Det vil vere naudsynt med ny løyving dersom vi går til det skrittet å auke ramma. Innafor budsjetttrammane for 2002 har vi ikkje funne plass til auka løyving til ordninga.

Gjennom at OECD-landa no bind av stønaden til dei minst utvikla landa opnast nye marknader for norske verksemder. Dette inneber at leveransar til prosjekt i utviklingsland skal konkurranseutsetjast og ikkje lenger vere bunde til det landet som gir stønad. Dette fører til at norske verksemder nå kan konkurrere om langt fleire prosjekt. Regjeringa vil arbeide for at informasjon om kva prosjekt som planleggjast skal bli lett tilgjengeleg for norske verksemder.

Spørsmål nr. 321

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 26. april 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av vannressursloven uttalte Stortinget seg positiv til bygging av mindre vannverk. Slike kraftverk kan være gagnlige tiltak både ut fra hensynet til en forsvarlig ressursutnytting og fordi slik utnytting kan være gode distriktsutbyggingstiltak.

Hva for tiltak vil statsråden sette i verk for å sikre at omsetning av energi fra småkraftverk får slike virkninger som Stortinget har forutsatt?»

Begrunnelse:

Statkraft har sammen med en del større kraftselskap dannet et eget utbyggingsselskap med tanke på bygging av småkraftverk. Det er tale om flere hundre slike småkraftverk, med samlet produksjon på ca. 10 TWh. Energi fra småkraftverk kan alt nå selges til kontinentet som grønn energi med et pristillegg på 1-5 øre per kWh. Noe av kraften kan også selges med fritak for forbrukeravgift, som nå utgjør ca. 10 øre/kWh. Disse småkraftverkene er derfor økonomisk interessante. Samtidig med disse planene bygger Statkraft, med Statnett som drivkraft, opp en ordning for omsetning av slik grønn energi. Denne såkalte

RECS-ordningen forutsetter at småkraftverkene skal godkjennes - mot avgift til Statnett, og at omsetningen av energi skal skje ved salg av såkalte "sertifikat" som blir utskrevne av Statnett mot avgift. Slike ordninger, som ikke følger noen lov eller regelverk er i ferd med å gi Statkraft med underselskap og samarbeidende storselskap styring og monopol på utbygging, og ikke minst markedstilgang. Et alternativ er at NVE får ansvar for godkjenning og sertifiseringsordninger.

Det er videre kjent at storselskapene har tatt opp med Tolldirektoratet hvorledes salg av grønn og avgiftsfri energi skal skje. Storselskapene har presset på for å få innført regler om at man må levere en konstant effekt for å få mulighet til å selge grønn energi, selv om mottakerlandene ikke setter slike vilkår. Mindre anlegg kan ikke enkeltvis levere konstant effekt, men det er kulant å finne ordninger der grønn energi blir levert når den blir produsert, og så fylle opp med vanlig avgiftspliktig energi i perioder med lite vann. For selskap som kontrollerer mange småkraftverk, vil det være mye enklere å fylle opp med grønn energi fra et annet grønt kraftverk, gjerne i en annen landsdel.

Dersom resultatet av behandlingen i Tolldirektoratet blir at energi må selges i enheter som forutsetter konstant effekt, vil i praksis Statkraft og andre selskaper med store økonomiske ressurser få monopol på markedstilgang, og dermed også gjennom produksjonsselskapet og de andre ordningene fullstendig kontroll med småkraftverk som en måte å innvinne energi på.

Problemstillingene rundt småkraftverk er så sammensatte at det bør være aktuelt med en egen stortingsmelding om hvordan Stortingets forutsetninger kan nås. I en slik melding bør det også vurderes om hvordan vannressursloven blir nyttet, f.eks. i forhold til § 51. Sett i sammenheng med forarbeidene gir den mulighet til ethvert selskap i EØS å ekspropriere fallretter til kommersiell innvending av produksjon, og § 8 som gir hjemmel for å stoppe lokale utbyggingsprosjekt. En bør også se på hvorledes det virker at utbyggerne i praksis selv arbeider ut kap. 3 i Samla Plan, og dermed kan legge sterke føringer på hvorledes utbyggingen skal skje og hvilken økonomisk og rettslig stilling prosjektet får.

Det er også nødvendig å se på om det trengs strakstiltak, f.eks. når det gjelder omsetningsformen, for å sikre at ikke utviklingen innenfor småkraftverk får en uheldig og utilsiktet utvikling.

Svar:

I dag er det 172 mikro- og minikraftverk i drift i Norge, med en midlere årsproduksjon på 245 GWh. Dette gir et viktig bidrag til kraftbalansen, og det er et godt distriktstiltak. Det er derfor også innført fritak for elavgiften for anlegg under 100 kVA.

Regjeringen ser det ikke som aktuelt på det nåværende tidspunkt å utarbeide en stortingsmelding om denne saken. Etter min vurdering kan den videre utformingen av politikken på dette området mer hensiktsmessig drøftes i tilknytning til at Stortinget blir forelagt saker av betydning for utbygging av nye mikro- og minikraftverk. Regjeringen foretar nå en gjennomgang av vassdragsvernet og av potensialet for økt produksjon. Når dette potensialet er kartlagt vil Regjeringen ta initiativ til et samarbeidsprosjekt der kraftbransjen, miljøbevegelsen og myndigheter gjennom dialog kan utarbeide et program for realisering av slike prosjekter. Et slikt samarbeid vil være viktig for å redusere konfliktnivået ved økt utnyttelse av vannkraftverk. Regjeringen vil i samarbeid med kraftbransjen vurdere muligheten for å etablere incentiver for slike prosjekter.

Jeg legger også vekt på at departementet har registrert et økende samarbeid mellom grunneiere og energiselskaper om mikro- og minikraftverk. Dette lover godt for den framtidige utviklingen. Interessen for å bygge denne typen anlegg er stor.

I begrunnelsen for spørsmålet er det reist spørsmål knyttet til det såkalte RECS-samarbeidet (Renewable Energy Certificat System). Dette er en frivillig ordning som kraftbransjen i flere land samarbeider om og som de finansierer. Bransjen har kommet til enighet om en form for merkeordning; såkalte sertifikater. Hver enkelt kraftstasjon får et sertifikat som blant annet bekrefter at det produseres fornybar elektrisitet ved anlegget. Slike sertifikater kan omsettes. Statnett SF er engasjert som "Issuing Body", som betyr at de godkjenner produksjonssenheter for kraft, utsteder sertifikater og har etablert et sertifikatregister. De gebyrer som tas i den anledning skal ifølge Statnett SF kun gå til å dekke kostnadene ved å drive systemet.

I brevet hevdes det:

"... storselskapa har tatt opp med Tolldirektoratet hvorledes salg av grøn og avgiftsfri energi skal skje. Storselskapene har presset på for å få innført regler om at man må levere en konstant effekt for å få mulighet til å selge grønn energi, selv om mottakerlandene ikke setter slike vilkår Dersom resultatet av behandlingen i Tolldirektoratet blir at energi må selges i enheter som forutsetter konstant effekt, vil i praksis Statkraft og andre selskaper med store økonomiske ressurser få monopol på markedstilgang, og dermed også gjennom produksjonsselskapet og de andre ordningene fullstendig kontroll med småkraftverk"

Ifølge Vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft fastsatt av Stortinget 28. november for 2002 eksisterer det ingen vilkår om konstant effekt for å få fritak for elavgiften for anlegg under 100 kVA. Ifølge Statnett SF er det heller ikke krav om konstant effekt på produksjonen for å få utstedt RECS-sertifikat. Jeg vil likevel ta problemstillingen opp med Finansdepartementet.

Spørsmål nr. 322

Innlevert 19. april 2002 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 30. april 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Stykkprisfinansiering av barnehagene vil innebære at kommunale og private barnehager vil få den samme økonomiske støtte. Da bør det også kreves at kommunale og private barnehager pålegges de samme forpliktelsene.

Innebærer dette at Regjeringen vil kreve likelydende opptakskriterier i kommunale og private barnehager, eller hvordan vil Regjeringen på annen måte hindre at kommunale barnehager blir sittende med hoveddelen av barn med spesielle behov?»

Begrunnelse:

Den store forskjellen mellom kommunale og private barnehager er opptakskriteriene. Private barnehager har som regel ansiennitet og søsken som 1. prioritet. Kommunale barnehager har som regel sosialmedisinske hensyn som 1. prioritet. Eksempler på sosialmedisinske hensyn er forhold i hjemmet, barnevernsbarn, sent utviklede barn, spesielle syndrom, talefeil, sterk astma etc.

Det kommunale tilskuddet blir som regel brukt som tilskudd til kommunale barnehager slik at disse kan gi søskenmoderasjon, ekstrabemanninger for å håndtere barn som er kommet inn på bakgrunn av sosialmedisinske årsaker, gi henstand med betaling dersom forsørger en kort periode er uten inntekt, gi graderte betalingssetninger ut fra inntekt osv.

Mange kommuner gir også noe tilskudd til private barnehager. Det vanlige er å gi støtte slik at de private barnehagene kan tilby søskenmoderasjon. Dessuten gir mange kommuner gratis opparbeidet tomt til bygging av private barnehager.

Årsaken til at de kommunale barnehagene får størsteparten av den kommunale støtten er at de påtar seg oppgaver som krever ekstra utgifter. Ved stykkprisfinansiering vil den statlige og kommunale støtten slås sammen og overføres barnehagene i forhold til antall barn. Dersom private barnehager ikke pålegges de samme forpliktelsene som kommunale barnehager og de allikevel får den samme økonomiske støtten, så vil de kommunale barnehagene komme veldig dårlig ut. I siste omgang kan stykkprisfinansieringen ramme barn med spesielle behov.

Svar:

Barn med funksjonshemming er i dag gitt prioritet ved opptak til barnehager. Dette reguleres av barnehageloven, og vilkåret er at barnet etter en sakkyndig vurdering er funnet å kunne ha nytte av opphold i barnehage. Den eller de som har foreldreansvaret avgjør endelig om barnet kan ha nytte av oppholdet. Denne retten innebærer at barnet går foran andre søkere. Denne bestemmelsen gjelder både for kommunale og private barnehager. Imidlertid er det kommunen som er gitt det praktiske og økonomiske ansvaret for at barn med funksjonshemming får tilbud om plass i barnehage. Kommunen skal som tilsynsmyndighet se til at de private barnehagene overholder denne bestemmelsen. Staten yter et tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage. Dette tilskuddet utbetales til kommunen som fordeler det til barnehagene etter søknad.

Kommunen kan ikke nekte funksjonshemmede barn plass i barnehage på grunn av dårlig økonomi. Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for merkostnadene, utover det staten yter i tilskudd, også overfor private barnehager. Kommunen har derfor en viss mulighet til å styre hvilken barnehage barnet skal gå i, bl.a. på bakgrunn av hvilke barnehager som allerede har et tilrettelagt tilbud til den type funksjonshemming. En annen begrunnelse kan være at særskilt kompetent personale allerede er tilknyttet en spesiell barnehage. Dette kan være en av årsakene til at hoveddelen av barn med spesielle behov får plass i kommunale barnehager.

Regjeringen er opptatt av at ikke omleggingen av finansieringen skal ramme barnehetilbudet til barn med spesielle behov. Ved lik økonomisk støtte bør barnehagene pålegges de samme forpliktelsene. Målet er en mer lik fordeling av barn med spesielle behov i kommunale og private barnehager. Dette er også et uttalt ønske fra private barnehagers interesseorganisasjon.

Regjeringen vurderer nå ulike innretninger på det offentlige tilskuddet til barnehagene. Hensynet til barn med spesielle behov tilsier at dette ses på spesielt. På dette tidspunktet er det ikke utarbeidet forslag om å innføre krav om likelydende opptakskriterier i kommunale og private barnehager.

Spørsmål nr. 323

Innlevert 19. april 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 25. april 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Sem-erklæringen skriver Regjeringen: "Vi har påpekt at det er en fallitterklæring å åpne for massiv arbeidsinnvandring, når vi har en rekke grupper her som ikke har fått innpass på arbeidsmarkedet." En kvinne som er borger av Iran har jobb og gjør en god jobb. Hun forsørger sine barn og er en lovyldig innvandrer i Norge. Hun ønsker inderlig å få bli her i landet.

Kan og vil statsråden hjelpe UDI til å la henne få bli i Norge?»

Begrunnelse:

Jeg fikk svar på skriftlig spørsmål nr. 120 om arbeidsinnvandring som Regjeringen sier de vil gå inn for i Sem-erklæringen. I første punkt i svaret fra statsråden står det at spesialister med fagutdanning, minst på videregående skoles nivå, ville falle inn under Sem-erklæringens definisjon på ønskede personer. I Larvik sitter en kvinnelig borger av Iran med sine to barn, er utdannet skredder med eksamen fra Pourya Institutt i Teheran etter 500 timer fullført opplæringsperiode i skredder- og finsøm med gode karakterer. Hun syr og tar opprettinger for 3 bedrifter som ikke greier å få noen norsk skredder i Larvik. Aetat Larvik har en skredder til fra Sudan, men han er bare herreskredder. Hennes arbeidsgivere Islann AS, Classic AS og Olsen Waag AS har ansatt henne i henholdsvis 14, 14 og 13 timer pr. uke fra 13. juni 2000 og 1. juni 2000 og 1. april 2001. De er meget fornøyd, og vil gjerne beholde henne. Det vil hun også gjerne selv, men får ikke lov av UDI. Hun snakker godt norsk, er godt integrert og det er også hennes to barn. Hun har vært i Norge siden 15. mai 1998. Hun har fått avslag på avslag fra UDI.

Etterhvert ble hun også fratatt sin arbeidstillatelse, som satte henne og hennes arbeidsgivere i en svært vanskelig situasjon. Hun forsørger i dag sine to barn, men UDIs vedtak har nå ført til at hun nå arbeider ulovlig i Norge og at hun egentlig heller bør gå over på sosial stønad. Hennes arbeidsgivere vil gjerne beholde henne i arbeid, men ønsker jo også å følge loven om å ha arbeidstagere med arbeidstillatelse. Jeg har sett listen som er utarbeidet om hvilke yrker og fagbrev man mener bør få oppholdstillatelse. Skreddere og skomakere bør absolutt inn på denne lista, da dette er yrker som svært få velger i Norge. Departementet ønsker at kommunene skal drive en god integreringspolitikk. Slike situasjoner som dette oppleves som demotiverende når positivt flyktningarbeid, arbeid med jobb og skole, ender med å bli utvisnings-

saker. Og helt uforståelig blir det når Regjeringen sier at de ønsker arbeidsinnvandring, men ikke kan la dem som har vært her i mange år, lært seg språk, fått jobb, greier seg uten økonomisk hjelp og holder seg til norske lover ikke skal kunne få lov til å bli værende. Når det å sende vedkommende til hjemlandet er vanskelig, for ikke å si umulig. Attpåtil med et yrke det er bruk for i Norge. Kvinnen har vært politisk aktiv, er alenemor uten slektninger igjen i Iran; alle har flyktet på grunn av sin politiske aktivitet. Hun anser det for en umulighet å skulle vende hjem til Iran. Begjæringen om utsatt iverksettelse av utreise imøtekommes av UDI. Hun har nå søkt om at hennes sak blir avgjort av Utlendingsnemnda, og hun har bedt om å få møte personlig i nemnda. Svar fra nemnda foreligger ikke ennå.

Svar:

Etter at utlendingsloven ble endret 1. januar 2001, kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om skjønnsutøvelse, lovtolkning eller avgjørelsen av enkeltsaker etter utlendingsloven. Jeg kan derfor ikke gripe inn i saksbehandlingen, slik stortingsrepresentant Rui ber om.

Det går ikke fram av spørsmålet hva slags søknad kvinnen har fått avslag på av Utlendingsdirektoratet. For så vidt gjelder asylsøkere som senere søker arbeidstillatelse, viser jeg til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 88 om arbeidstillatelse for asylsøkere og personer som har hatt kollektiv beskyttelse i Norge.

En del asylsøkere søker om arbeidstillatelse som spesialist etter at de har søkt asyl. Normalt får de avslag under henvisning til at riktig framgangsmåte ikke er fulgt, uten at myndighetene foretar en vurdering av selve søknaden. Søknader om arbeidstillatelse skal som hovedregel fremmes fra hjemlandet, mens søknad om arbeidstillatelse som spesialist eller sesongarbeider kan fremmes fra riket dersom søkeren har adgang til å oppholde seg i riket 3 måneder eller mer. Dette gjelder ikke asylsøkere eller utlendinger som oppholder seg i Norge i påvente av utreise etter avslag på asylsøknad. Hensikten med denne ordningen, som trådte i kraft 1. januar 2002, er å gjøre det enklere å rekruttere kvalifisert arbeidskraft fra områder utenfor EØS-regionen.

Årsaken til at asylsøkere ikke får søke arbeidstillatelse fra Norge, er at en slik ordning kan føre til misbruk av asylinstituttet. Personer som ikke frykter forfølgelse vil søke om asyl i Norge, for å kunne lete etter jobb i landet mens myndighetene behandler asylsøknaden. Selve asylsøknaden er i disse tilfellene

sjelden begrunnet, og det er grunn til å tro at asylinstittuttet blir brukt som innfallsport for innvandring til Norge. Behandling av asylsøknader er svært ressurskrevende, og jeg ønsker ikke at ressursene skal brukes på ubegrunnede søknader.

Det er imidlertid adgang til å la en tidligere asylsøker søke arbeidstillatelse fra Norge dersom det

foreligger sterke rimelighetsgrunner. Denne adgangen brukes i unntakstilfeller, og det er opp til Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda i klageinstansen å avgjøre om det foreligger slike sterke rimelighetsgrunner i konkrete søknader.

Spørsmål nr. 324

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 29. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil statsråden medverke til at Fundia Armeringsstål AS i Mo i Rana får bistand til å møte dei utslippskrava for kvikksølv som verksemda er pålagt?»

Grunngjeving:

Fundia Armeringsstål AS er pålagt å installere reinseanlegg for kvikksølv. Bedrifta er Noreg si største gjenvinningsbedrift, og er i hard konkurranse med stålprodusentar over heile verda. Eit slikt reinseanlegg vil koste ca. 40 mill. kr, og ha årlege kapital-, drifts- og deponikostnader på ca. 7 mill. kr i året. Pålegget er einssidig norsk, og tilsvarande pålegg for konkurrerande bedrifter i utlandet er ikkje kjende.

Pr. i dag finst det ikkje utprøvd teknologi på området. Det er derfor rimeleg at staten bidreg til å finna ei løysing for verksemda, da reinsinga både må sjåast som ei utprøving av ny teknologi, og som eit einssidig norsk pålegg overfor ei konkurranseutsett bedrift.

Svar:

Eg viser til spørsmål nr. 324 frå representanten Olav Akselsen om statsråden vil medverke til at Fundia Armeringsstål AS i Mo i Rana får bistand til å møte dei utslippskrava for kvikksølv som verksemda er pålagt.

I byrjinga av 2000 vart det avdekka at Fundia Armeringsstål AS (Fundia) hadde eit utslepp av kvikksølv til luft på over 100 kg per år. Fundias tillating av

4. mars 1997 omfatta ikkje utslepp av tungmetall til luft. Basert på bedrifta si undersøking av samanhengen mellom kvikksølvforureining og skrapjerntypar og tru på at det ville vere mogleg å redusere kvikksølvutsleppet ved selektive innkjøp av skrapjern, ga Statens forurensningstilsyn (SFT) i brev av 24. oktober 2000 midlertidig tillating til utslipp av 80 kg kvikksølv per år inntil eit reinseanlegg for kvikksølv kunne setjast i drift. I brev av 23. mars 2001 til SFT opplyste bedrifta at det trass i gjennomførte tiltak ikkje var mogleg å overhalde utsleppsgrensa på 80 kg kvikksølv per år ved normalt produksjonsnivå, og søkte om endra grense på 140 kg kvikksølv per år. Bedrifta sitt brev av 23. mars 2001 vart oversend departementet som fant at det i brevet var opplysningar som ikkje låg til grunn for SFT sitt vedtak av 24. oktober 2000 og som gjorde det nødvendig at saka vart vurdert på nytt i underinstansen. I brev av 10. mai 2001 oppheva departementet derfor SFT sitt vedtak av 24. oktober 2000, og sende saka tilbake til SFT for ny behandling. SFT arbeider no med ei heilt ny utsleppsgrense for Fundia. Inntil det vert gjeven ny utsleppstillating, gjeld det ei midlertidig tillating. Det er først når SFT har fastsett ny utsleppstillating at det vil bli klarlagt eventuelle behov for reinseanlegg.

Sidan det i dag berre føreligg ei midlertidig tillating, er det altså ikkje avklart kva krav som vil bli stilt til rensing av kvikksølv. Det er derfor alt for tidleg for meg å ta stilling til om Fundia vil få bistand til å møte dei utslippskrava for kvikksølv som verksemda eventuelt blir pålagt.

Spørsmål nr. 325

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 3. mai 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hvem er kvalifisert til å få bildetelefon?»

Begrunnelse:

En mor i en kommune i Troms søkte for flere år siden Hjelpemiddelsentralen om bildetelefon for å kunne kommunisere med sin døve sønn. Sønnen var da ca. 20 år og gikk på en tilpasset opplæring i Bergen. I tillegg til å være döv har han sterke lese- og skrivevansker, slik at brev ikke er en velegnet måte å kommunisere på. Den eneste måten moren i dag kan ha kontakt med han på, (utenom de gangene i året han er hjemme på besøk) er ved bruk av telefon og tolk, noe som naturlig nok gjør det vanskeligere å være fortrolig. Ifølge moren fikk hun som svar fra Rikstrygdeverket at saken var oversendt Rikstrygdeverket, som igjen svarer at saken er oversendt departementet. Hun har ennå ikke fått noe svar.

Svar:

Rikstrygdeverket har hatt saken til behandling. Det ble gitt et avslag, og vedkommende ble informert om dette fra Hjelpemiddelsentralen i Troms per brev datert 12. januar 2000.

Saken er ikke oversendt departementet. Det vedkommende antakeligvis har fått opplyst er at spørsmålet om bildetelefon skal kunne godkjennes som hjelpemiddel har vært lagt frem for departementet for avgjørelse. Dette har departementet tatt stilling til, og en redegjørelse av hvem som kan få innvilget lån av bildetelefon blir gitt nedenfor.

Bildetelefon anses å være en brunevare som ikke er fremstilt som et hjelpemiddel spesielt beregnet for funksjonshemmede, i motsetning til hva for eksempel teksttelefon er. Det lånes i utgangspunktet ikke ut hjelpemidler som defineres som brunevarer. Det kan imidlertid gjøres unntak hvis brunevaren skal benyttes som trenings-/stimulerings-/aktiviseringshjelpemiddel til medlem under 18 år. Brunevaren må også være nyutviklet og avansert, og svært kostbar slik at den ikke ennå er tatt i bruk i vanlige husholdninger. Det er også et krav at denne brunevaren må være spesielt egnet til at funksjonshemmede skal klare seg i dagliglivet.

I henhold til hjelpemiddelforskriften § 2 tredje og sjette ledd kan det til barn og ungdom under 18 år gis stønad til hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering for å opprettholde eller bedre funksjonsevnen. Dette gjelder også brunevarer.

Bildetelefon kan dermed gis til barn og ungdom som er under 18 år. Det stilles imidlertid strenge krav i vurderingen av om bildetelefon er et nødvendig og hensiktsmessig hjelpemiddel, og det anbefales at bildetelefonen bør inngå som hjelpemiddel i en individuell plan der det dokumenteres at det finnes et nettverk som brukeren kan kommunisere med. Det vil si at flere nære personer har bildetelefon eller har til hensikt å anskaffe seg slik telefon.

Bildetelefon vil kunne lette kommunikasjonen for flere kommunikasjonshemmede, og ikke bare for tegnspråkbrukere. Også medlem med for eksempel kognitiv funksjonshemming vil kunne ha nytte av dette. Teksttelefon, SMS og e-post vil likevel avhjelpe kommunikasjonsbehovet i de fleste tilfellene. Disse kommunikasjonsmidlene krever imidlertid at brukeren skriver og leser norsk, som er andrespråket for tegnspråkbrukere. Døve barn har ikke tilegnet seg et brukbart norsk skriftspråk før i 10-11-års alderen. Mange døve barn vil imidlertid kunne fylle vilkårene for rett til bildetelefon.

Sosialdepartementet har ordningen med hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering, og aldersgrensen på 18 år under vurdering. Eventuelle forslag til endringer i stønadsordningen vil bli lagt frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Spørsmål nr. 326

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 25. april 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I FN og NATO-operasjoner ligger det et avtaleverk til grunn, gjerne omtalt som "Rules of Engagement". I dette avtaleverket omhandles bl.a. de ulike parternes forhold til internasjonale konvensjoner og hvordan man skal forholde seg til dette. I Afghanistan står norske styrker under amerikansk kommando.

Hvilket formalisert avtalegrunnlag finnes mellom Norge og USA for norske styrkers deltakelse i Afghanistan?»

Begrunnelse:

Jeg vil understreke at jeg ikke på noen måte har grunnlag for å mene at norske styrker i Afghanistan bryter internasjonale konvensjoner som Norge har undertegnet. Det er imidlertid en ny og spesiell situasjon at norske styrker står under amerikansk kommando i Afghanistan, og vi kan ikke utelukke at slike situasjoner kan oppstå igjen. USA og Norge har ulikt forhold til folkeretten, f.eks. ved at USA ikke har undertegnet landminekonvensjonen og tilleggsprotokollene til Genèvekonvensjonene som bl.a. gir sivile sterkere beskyttelse. I tillegg praktiserer USA dødsstraff - noe som kan ha betydning i forhold til fangebehandling. På denne bakgrunn ønsker jeg å vite hvilke formelle avtaler USA og Norge har inngått

som grunnlag for den norske deltakelsen i Afghanistan.

Svar:

Norge har overfor USA skriftlig satt som vilkår for deltakelsen i operasjon "Enduring Freedom" at de norske soldatene er under norsk jurisdiksjon og ikke kan settes til oppdrag som innebærer brudd på norsk lov eller norske folkerettslige forpliktelser. Soldatene er altså stillet under kommando på spesielle vilkår som er akseptert fra amerikansk side. Ytterligere begrensninger for hvilke oppdrag styrkene kan settes til, er meddelt i forbindelse med meldingene om kommandooverføring for de relevante styrkeenheter. Oppdrag som går ut over begrensningene skal sendes hjem for godkjenning av norske myndigheter i hvert enkelt tilfelle.

For øvrig er det ikke inngått formelle avtaler mellom Norge og USA som regulerer deltakelsen i operasjonen. Jeg vil imidlertid understreke at de felles "Rules of Engagement" som styrkene opererer under, er gjennomgått og akseptert av norske myndigheter nettopp for å forsikre oss om at maktanvendelsesreglene er i samsvar med norsk rett og norske internasjonale forpliktelser.

Spørsmål nr. 327

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 26. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Gjennom dagspressa er det kunngjort regler for såkalla Schengen-attestar, attestar som må medbringes dersom ein skal ut og reise og er avhengig av medisinar som er narkotikaklassifiserte. Dette synest å vera det motsette av forenkling av kvardagen for folk flest.

Kva har Regjeringa gjort for å hindra ei slik byråkratisk ordning?»

Grunngjeving:

Innsatsen for å redusere tilgangen på narkotika må heilt klart intensiverast. Det synest merkeleg at medan t.d. synlege tollarar på vakt er redusert, innfører ein no ei ordning som forvanskar og fordyrar ein

utanlandstur for mange som er avhengig av medisinen sin for å fungera. Det går fram av kunngjeringa frå Statens legemiddelverk at det krevst ein attest for kvar medisin, at kvar attest gjeld i 30 dagar og at apoteka kan ta gebyr for arbeidet. Det vert opplyst at dei 15 Schengen-landa kan ha ulike lister. Den som skal på tur bør difor ta kontakt med det einskilde landet sin ambassade eller konsulat, vert det sagt. Det undrar meg om statsråden er fornøgd med ei slik ordning.

Svar:

25. mars 2001 blei Noreg med i det operative Schengensamarbeidet. Schengen-konvensjonen inneheld mellom anna føresegn om attestar for å ta med narkotikaklassifiserte lækjemiddel til personleg

bruk på reiser mellom landa i samarbeidet. Landa i samarbeidet er ved artikkel 75 i konvensjonen forplikta til å by innbyggjarane sine ein attest som dokumenterer den reisande sitt eigarforhold til narkotikaklassifiserte lækjemiddel. Om den reisande har med slik attest, kan det landet i samarbeidet han reiser til, ikkje nekte han å ha med lækjemidla inn i landet.

Samarbeidsavtalen med EU som legg grunnlaget for vår deltaking, er ei følgje av at EU gjennom Amsterdamtraktaten tok over ansvaret for og kontrollen med Schengen-reglane.

Frå tidlegare, og desse reglane gjeld framleis for inn- og utreise til land utanfor Schengensamarbeidet, var det også krav om at reisande måtte dokumentere at lækjemiddel som inneheldt narkotiske stoff var skrive ut til vedkommande sitt eige bruk. Etiketten på pakninga, resept eller anna legeerklæring kunne tene som dokumentasjon, jf. retningslinjer frå Statens helsetilsyn og forskrifter om narkotikum. Men det var ikkje noka felles ordning tidlegare, slik attestordninga er, for heile Schengen-området.

Attesten kan gjelde for bruk av lækjemiddel i inn- til 30 dagar. For dei som treng å ta med seg slike lækjemiddel for lengre tid, kan det nytte å kontakte ambassaden til det landet det gjeld for å undersøkje kva dette landet krev. Undersøking hjå andre lands styresmakter kan likeins gi andre enklare ordningar for reise til det spesifikke landet.

For å gjere ordninga enklare for dei reisande har departementet inngått ei avtale med apoteka ved Norsk Apotekerforening, som gjer at kvart enkelt apotek kan utferde attestane med ein gong. Den som

skal ut og reise, treng såleis ikkje lenger skrive til Statens legemiddelverk og deretter måtte vente i opp- til to veker for å få attesten. For å dekkje apoteka sine kostnader til dette arbeidet er det avtalt at dei kan krevje inntil 75 kr for kvar enkelt attest.

Eg har ikkje oversikt over kva reglar dei enkelte europeiske landa praktiserte før den nye artikkelen tok til å gjelde. Men også etter at nye reglar gjeld inn- anfor samarbeidsområdet er det avvik i praktiseringa i dei enkelte landa. Også i dag vil mange land akseptere slik dokumentasjon som tidlegare. Problema som den enkelte reisande kan møte, er såleis som tidlegare avhengige av praktiseringa av regelverket i det landet den reisande besøkjer. Men til skilnad frå tidlegare, kan den reisande som har med Schengen-attest, no vere trygg på å få føre med seg dei lækjemidla som er omfatta. Dette er ei betring av situasjonen for den reisande samanlikna med tidlegare.

Både i ministerrådsmøte og på embetsmannsplan har Noreg prøvd å få semje om ei felles nordisk plattform som kan føre til enkle og gode ordningar for borgarane. Noreg har drøfta tolkinga av Schengenavtalen med dei andre nordiske landa og vil samarbeide vidare for å bli einige om ei felles liste over kva lækjemiddel med innhald av narkotika som er omfatta av avtalen, dessutan om det vidare innhaldet i avtalen og eksekutivkomiteen si forståing.

Derfor meiner eg vi har fått ei betre og enklare ordning for pasientane no etter at apoteka har teke på seg å utferde attestane. Vidare vil eg innanfor det nordiske samarbeidet halde fram med å arbeide for at ordninga skal betrast.

Spørsmål nr. 328

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 26. april 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden gi sin støtte på generalforsamlingen til forslaget om å gi Statoils ledelse fullmakt til å bruke aksjene som var tiltenkt private aksjeeiere til å etablere opsjonsprogrammer for ledelsen og andre ansatte?»

Begrunnelse:

Jeg viser til oppslag i Dagens Næringsliv 17. april der det framgår at ledelsen i Statoil ønsker fullmakt fra generalforsamlingen til å opprette et opsjonsprogram for ledelsen og ansatte.

I forbindelse med privatiseringen overførte staten 25 millioner aksjer til selskapet som skulle deles ut

som bonusaksjer til private aksjonærer. For hver tiende aksje som ble beholdt i ett år, skulle aksjonærene motta én bonusaksje. Imidlertid viser det seg at over 90 pst. av disse aksjene, med en markedsverdi på 1,6 mrd. ikke blir delt ut til dette formålet. Disse aksjene ønsker ledelsen i selskapet nå å bruke til incentivordninger for seg selv og ansatte i selskapet, primært gjennom opsjonsordninger.

Ledelsen i Statoil har allerede hatt en svært sterk lønnsøkning etter børsintroduksjonen, og kan ikke sies å være underbetalt. Det eksisterer bonusprogrammer for ledelse på inntil 20 pst. av lønnen, og også for øvrige ansatte. For ledelsen er denne basert på en helhetsvurdering fra styret.

Erfaringer fra mange selskaper, ikke minst Enron,

har vist at opsjonsprogrammer for ledelsen kan gi svært uheldige effekter. Dette bidrar til at fokus flyttes fra langsiktig verdiskapning til kortsiktig utvikling av aksjekursen. I tillegg kan det gi incentiver til manipulering med aksjekursen. Kostnaden ved et slikt opsjonsprogram bæres av de øvrige aksjonærene, som i denne sammenheng hovedsakelig er staten.

Svar:

Stortingsrepresentant Djupedal viser til artikkel i Dagens Næringsliv 16. april 2002 hvor det hevdes at Statoil ønsker å innføre et opsjonsprogram for ledelse og ansatte i selskapet. I artikkelen sies det at til dette formål ønsker Statoil å bruke deler av de 25 millioner aksjene selskapet ervervet fra staten på generalforsamlingen den 25. mai 2001.

I ekstraordinær generalforsamling i Statoil 25. mai 2001 ble det bl.a. vedtatt følgende:

"I henhold til allmennaksjeloven § 10-20 økes selskapets aksjekapital med NOK 62.500.000 ved overføring fra fri egenkapital. Forhøyelsen gjennomføres ved utstedelse av 25.000.000 aksjer, hver med pålydende verdi NOK 2,50. Selskapets eneaksjonær gir avkall på sin rett til aksjene i favør av selskapet.

Selskapet kan ikke uten generalforsamlingens godkjenning avhende eller disponere over de nye aksjene annet enn som ledd i tildeling av bonusaksjer i henhold til vilkårene for det tilbud til allmennheten som vil bli gjennomført i forbindelse med den planlagte børsnoteringen av selskapets aksjer.

Vedtektene § 3 endres slik at den får følgende ordlyd:

"Selskapets aksjekapital er NOK 5.002.214.000,- fordelt på 2.000.995.600,- aksjer à kr 2,50,-."

På generalforsamlingen 25. mai 2001 ble det også vedtatt at for hver tiende aksje som fysiske personer kjøpte opp til 25 000 kr, skulle det vederlagsfritt tildeles en bonusaksje, dersom kjøperen beholdt aksjene i ett år. For Statoil-ansatte i Norge var grensen 75 000 kr. Slike bonusaksjer skal i sin helhet tildeles fra selskapets beholdning av egne aksjer.

Det er dermed på det rene at staten, som eiere i Statoil, ga avkall på de 25 millioner aksjene til fordel for selskapet, ved vedtaket i generalforsamlingen 25. mai 2001. Det er imidlertid helt klart at styret ikke kan benytte disse aksjene til annet enn tildeling av bonusaksjer til allmennheten og Statoil-ansatte i Norge som nevnt over. For at styret skal kunne avhende eller disponere over disse på annen måte må det fattes vedtak om dette i generalforsamlingen.

Jeg har forstått det slik at på generalforsamlingen den 7. mai 2002 vil styret be om at det blir åpnet for tildeling av bonusaksjer til Statoil-ansatte utenfor Norge i etterkant av børsintroduksjonen på tilsvarende vilkår som for de norske ansatte. Dette for å behandle alle Statoil-ansatte likt.

Styret vil videre be generalforsamlingen ta til etterretning at styret vurderer aksjekjøpsopsjons- og/eller incentivordninger for ansatte i Statoilkonsernet. Et eventuelt forslag om dette fremlegges for neste generalforsamling. Styret har ikke bedt om Olje- og energidepartementets syn på dette forslaget. Jeg legger for min del til grunn at forslaget ikke vil bli realitetsbehandlet på generalforsamlingen 7. mai 2002.

Spørsmål nr. 329

Innlevert 23. april 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 6. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å få Aetat til aktivt å ta i bruk de muligheter som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse som vil kunne redusere lengden på attføringsløp betydelig?»

Begrunnelse:

Ved å få Aetat til aktivt å ta i bruk de muligheter som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse, vil man kunne redusere lengden på attføringsløp betydelig. Dette vil redusere de enorme utgiftene til yrkesrettet attføring. Man kan nå oppnå fagbrev eller studiekompetanse delvis på grunnlag av realkompetanse og også søke inntak til høyere studier på samme grunnlag.

Å fullføre en omskoleringsprosess på grunnlag av realkompetanse, vil redusere gjennomsnittstiden for attføringsløp betydelig og dermed ha stor samfunnsøkonomisk gevinst. Erfaring viser at det kan være snakk om ett eller to års redusert studietid. Når en vet at én måneds "forbruk" av attføringspenger, for eksempel i Nordland fylke, beløpet seg til i underkant av 30 mill. kr, vil det bety mye å redusere lengden på attføringsløp (tall for oktober 2001). Jeg har fått opplyst at i 2001 ble det for landet som helhet brukt 6,4 mrd. kr på attføring. Det å få personer under attføring fortære gjennom systemet, vil bety store besparelser på trygdebudsjettet. Det vil også være en fordel for folk å hurtigere komme i arbeid etter endt attføring. De forskjellige realkompetanseprosjektene som foregår i fylkene bør derfor utnyttes av Aetat for å få til

en effektiv ressursutnyttelse for samfunnets del og en kvalitetsmessig bedre prosess for personer under attføring. Man burde derfor forvente at Aetat setter i verk tiltak som aktivt innarbeider dette i sin virksomhet.

Svar:

Først vil jeg gjerne presisere at jeg deler representant Knudsens syn om at Aetat aktivt skal ta i bruk de mulighetene som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse. Det er viktig i attføringssammenheng og for andre ledige arbeidssøkere å sikre at personers realkompetanse både verdsettes og godkjennes. En aktiv deltakelse fra Aetat i realkompetanseprosjektene vil bidra til å redusere lengden på attføringsløp og med dette sikre god utnytting og tilføring av viktig kompetanse og tilgjengelige ressurser i arbeidsmarkedet.

Aetat har i lengre tid vært engasjert i at de nye mulighetene som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse skal komme både ordinære - og yrkeshemmede arbeidssøkere til nytte. Det er allerede gitt retningslinjer til Aetat om aktiv oppfølging av kompetansereformen. Etaten skal blant annet avklare behovet for samarbeid med skolemyndighetene i fylket og gi tilbud om vurdering av realkompetanse før opptak til kurs. Det har vært gjennomført forsøksvirksomhet og avholdt flere konferanser for Aetat fylker og samarbeidspartnere fra skolemyndighetene. Aetat Arbeidsdirektoratet har opplyst at det i alle fylker er et samarbeid mellom Aetat og fylkeskommunen når det gjelder rutiner for henvisning av arbeidssøkere til ressursentra/godkjenningssentraler for dokumentasjon av realkompetanse. Aetat har også utviklet en fleksibel opplæringsmodell innenfor AMO-systemet som gir opplæ-

ring til lavere pris og kortere tid og som gjennomføres i samarbeid med fylkeskommunale utdanningsmyndigheter, og som stadig flere fylker tar i bruk.

På bakgrunn av anbefalinger til en arbeidsgruppe, med representanter fra Kommunal- og regionaldepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet, som har vurdert ulike modeller for utvidelse av ordningen med vurdering og verdsetting av realkompetanse, vil Regjeringen fremme forslag til utvidelse av ordningen med realkompetansevurdering, herunder yrkesprøving. Forslagene går ut på å endre opplæringsloven, slik at voksne med rett til videregående opplæring gis rett til realkompetansevurdering, uavhengig av om hensikten med vurderingen er å gå til utdanning eller arbeid. Videre skal nyankomne innvandrere uten rett til videregående opplæring, etter en individuell vurdering, kunne få realkompetansevurdering ved at kommunen betaler dette. Registrerte arbeidssøkere uten rett til videregående opplæring skal kunne få realkompetansevurdering finansiert av Aetat etter en arbeidsmarkedsfaglig vurdering.

Jeg legger stor vekt på at kompetansereformens muligheter for godkjenning av realkompetanse utnyttes både i attføringssammenheng og overfor andre arbeidssøkere. Aetat skal, som nevnt, samarbeide aktivt med realkompetanseprosjektene i fylkene for å utnytte de mulighetene kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse. Det er likevel et forbedringspotensial når det gjelder det å henvise arbeidssøkere til ressursentra/godkjenningssentral for å få prøvd og dokumentert sin realkompetanse. Jeg legger til grunn at stadig flere arbeidssøkere vil få tilbud om realkompetansevurdering etter hvert som ordninger og opplæringsstilbud kommer på plass i fylkene.

Spørsmål nr. 330

Innlevert 23. april 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 30. april 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Bondevik I og II har hatt som målsetting "Et enklere Norge" for gründere. En gründer med et nyskapende sjømatprodukt opplever imidlertid at det er langt igjen til dette målet er nådd. Bedriften har ventet i over ett år på å få svar på sin patentsøknad. I mellomtiden ilegges bedriften store dagbøter av SNT fordi den av konkurransehensyn ikke kan oppgi innsatsfaktorene i produktet.

Mener statsråden Patentstyrets håndtering av denne saken er i tråd med Regjeringens mål om "Et enklere Norge"?»

Begrunnelse:

Fjord Norsk Sjømat AS har investert rundt 15 mill. kr på produktutvikling, markedsføring og utstyr for å få fram et nytt sjømatprodukt. For å hindre kopiering fra konkurrenter har Fjord søkt om patent på produksjonsprosessen. Søknad ble sendt 21. februar 2001, men avgjørelse fra Patentstyret kan ta opptil ett og et halvt år å behandle. En patent vil beskytte produktet i 20 år. For å beskytte produktet fra konkurrenter inntil patent er innvilget, har Fjord Norsk Sjømat AS søkt Statens næringsmiddeltilsyn om dispensasjon fra å oppgi et lovlig tilsetningsstoff. Fjord har

fått avslag på søknaden fra det lokale næringsmiddeltilsynet. Næringsmiddeltilsynet i Kristiansund gir i stedet Fjord Norsk Sjømat AS bøter på 1 000 kr dagen. Dagbøtene er nå oppe i over 60 000 kr og truer bedriftens framtid. Gründeren i dette tilfellet betaler en høy pris for lang ventetid på svar fra Patentstyret.

Svar:

Det er et prioritert mål for saksbehandlingen i Patentstyret at norske patentsøkere som ønsker det og medvirker til det, skal få innvilget patentsøknadene sine innen ett år fra søknadsdatoen, såfremt vilkårene for patentering er oppfylt. Et annet prioritert mål er at patentsøkere innen seks måneder skal få Patentstyrets første uttalelse til søknaden, den såkalte første realitetsuttalelse. I internasjonal sammenheng regnes en saksbehandlingstid på under 6 måneder på første realitetsuttalelse som effektiv.

For søkere å få ferdigbehandlet patentsøknadene sine enda raskere enn innen ett år, vil sterkt avhenge av deres evne og vilje til å medvirke til en raskest mulig saksbehandling. Det er imidlertid langt fra alltid søkerens mål å få innvilget patent fortest mulig. Ofte er det viktig for dem å vente til mulige mothold er kjent og vurdert, slik at patentet når det først er innvilget, står så sikkert som mulig. Denne maksimale sikkerheten får man, på grunn av den internasjonale patentsaksbehandlingen, gjerne først etter noe mer enn tre år.

Det påstås i spørsmålet at bedriften Fjord Norsk Sjømat AS har *"... ventet i over ett år på å få svar på sin patentsøknad"*. Dette gir ikke et riktig inntrykk av fakta i saken. Patentsøknaden ble mottatt i Patentstyret 20. februar 2001 via søkers fullmektig. Patentstyret avga 16. juli 2001 første uttalelse vedrørende søknadens realitet, dvs. innen litt mindre enn fem måneder. Det ble i svaret fra Patentstyret blant annet påpekt en del uklarheter som søkeren ble bedt om å redegjøre nærmere for. Søkeren ble gitt en frist på 6 måneder til å besvare Patentstyrets skriv. Patentstyret mottok imidlertid ikke svar fra søkerens fullmektig før 15. januar 2002, dvs. dagen før utløpet av svarfristen. Etatens skriv nummer to ble deretter oversendt søkerens fullmektig 8. april 2002. Patentstyret uttalte seg deri om oppfinnelsens patenterbarhet, og om hvilke forhold som måtte korrigeres eller tas til følge for at patent skal kunne gis. Det fremgår at Patentstyret kun har mindre anmerkninger av formell art, og at søknaden vil kunne godkjennes raskt dersom disse bringes i orden. Jeg kan ikke se at saksbehandlingstiden skal kunne anses som urimelig lang, sett på bakgrunn av det omfattende arbeidet med gransking av oppfinnelsens nyhet på global basis som ligger bak en første realitetsuttalelse fra Patentstyret. Tidstapet på nesten seks måneder etter Patentstyrets første realitetsuttalelse og til svaret fra patent-

fullmektigen kom etaten i hende, kan neppe Patentstyret lastes for.

Representanten Arnstad sier i spørsmålet at bedriften *"... av konkurransehensyn 'ikke kan' oppgi innsatsfaktorene i produktet"*. Det synes litt uklart hvorfor bedriften tilbakeholder disse opplysningene. En utlevering av opplysningene vil ikke kunne hindre patentering. Patentlovens krav til nyhet anses oppfylt dersom oppfinnelsen ikke var kjent på søknadens innleveringsdag. Senere offentliggjøring av oppfinnelsens innhold har ingen betydning for patenteringsmulighetene.

Dersom grunnen er frykt for at bruken av tilsetningsstoffet eller hele den patentsøkte teknologien kan bli kopiert av konkurrenter før patentet er innvilget og fullt patentvern oppnådd, vil jeg gi følgende merknad til det:

Patentvernets omfang øker i tre trinn fra søknadsdagen til innvilgelse.

1. Etter at søknaden er innlevert, er ikke offentliggjøringen av teknologien lenger til skade for å få innvilget patent. I tillegg har søkeren såkalt provisorisk patentvern selv om søknaden ikke er offentliggjort. Det betyr at en annen bedrift som utnytter teknologien, når patentet blir innvilget, må regne med å bli erstatningspliktig og måtte avgi i hvert fall fortjenesten fra utnyttelsen, selv om de ikke visste om patentsøknaden, dvs. selv om de var i såkalt aktsom god tro.

2. Det andre trinnet er det vernet som oppnåes etter offentliggjøringen av patentsøknaden. Da kan ingen lenger i god tro utnytte søknaden, og enhver som utnytter teknologien kan bli erstatningspliktig, såfremt patent til slutt blir innvilget, og ikke utover det de endelige patentkravene dekker.

3. Etter innvilgelsen har patenthaveren fullt patentvern for teknologien sin iht. patentloven, med mulighet for sivilrettslig erstatningsplikt og, på begjæring av patenthaveren, strafferettslig forfølgelse.

De konkurransemessige hensyn i den aktuelle bedriftens marked, som ifølge begrunnelsen for spørsmålet kan tilsi at det kan gi konkurrenter en fordel at bedriften oppfyller kravene til deklarasjon av ingrediensene i matvarer iht. næringsmiddellovgivningen, angår i utgangspunktet ikke Patentstyret, så lenge etaten gjennomfører en god og rask saksbehandling av bedriftens patentsøknad. Enhver bedrift innen næringsmiddelbransjen må være kjent med, og etterleve, den lovgivningen som gjelder på området, bl.a. om produktdeklarasjon.

Det blir opp til bedriften å avveie hvorvidt det er bedre å vente med å markedsføre et nytt produkt til patentsøknaden er offentliggjort, for å kunne gripe inn mot konkurrenter som ønsker å kopiere teknologi det inneholder, eller å markedsføre det allerede før den tiden, og akseptere en risiko for kopiering.

Spørsmål nr. 331

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 30. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Luftfartstilsynet arbeider for tiden med en rapport som skal danne grunnlaget for en eventuell ny forskrift for Oslo Lufthavn Gardermoen.

Vil en eventuell ny forskrift/instruks for inn- og utflyging fra Oslo Lufthavn Gardermoen kunne medføre endringer i de detaljerte og nøyaktig angitte støysoner som ble lagt til grunn for Stortingets vedtak om bygging av hovedflyplassen?»

Begrunnelse:

Når Samferdselsdepartementet skal avgjøre om det skal lages en ny forskrift for Oslo Lufthavn Gardermoen, er det mange viktige samfunnshensyn som må legges til grunn. Lokale spørsmål for den nære regionen, men også nasjonale forhold må vurderes. Lokalt er det stort engasjement for denne saken. Mange er bekymret for økte miljøbelastninger for lokalmiljøet. Spesielt støyproblemer blir tillagt stor betydning. Jeg mener det vil være nødvendig at Samferdselsdepartementet tar hensyn til at Stortingets tidligere vedtak vedrørende driften av Oslo Lufthavn Gardermoen skal følges opp i en eventuell ny forskrift.

Svar:

Samferdselsdepartementet vedtok i desember 1997 forskrift om inn- og utflygingstraseer for den nye hovedflyplassen på Gardermoen (traséforskriften). Formålet med denne er å minimalisere flystøyen samtidig som operative forhold ivaretas. Departementet bestemte i forbindelse med vedtakelsen at det skulle foretas en grundig evaluering av reglenes kon-

sekvenser etter om lag to års drift.

Luftfartstilsynet har vært ansvarlig for å gjennomføre evalueringen, og arbeidet er blitt utført i et eget prosjekt som ble etablert høsten 2000. Prosjektet har hatt bred deltakelse både fra myndigheter, luftfartsnæringen og lokalbefolkningen, og utkastet til prosjektrapport ble sendt på offentlig høring i desember 2001.

Luftfartstilsynet arbeider nå med å ferdigstille rapporten som om kort tid skal legges fram for departementet. Rapporten vil i første rekke inneholde en juridisk vurdering av forskriften, og en beskrivelse av de operative og samfunnsmessige konsekvensene den har hatt fram til i dag. Det siste knytter seg særlig til lokalbefolkningens opplevelser av støy.

Luftfartstilsynet legger imidlertid også opp til å vurdere mulige tiltak som kan bidra til å klargjøre reglene om inn- og utflyging ved Gardermoen. Det forventes at flere av forslagene totalt sett vil kunne muliggjøre en viss reduksjon av støybelastningen. Forholdet til de opprinnelige og gjeldende støysonene er imidlertid ikke omhandlet i traséforskriften, og støysoner behandles derfor heller ikke i den rapporten Luftfartstilsynet vil framlegge.

Når departementet har behandlet rapporten, vil Luftfartstilsynet følge opp arbeidet med forskriften og en eventuell endring av denne.

Jeg legger stor vekt på at støybelastningen for beboerne rundt Gardermoen skal være så lav som mulig, og eventuelle endringer i dagens støysonekart vil også måtte vurderes i forbindelse med oppfølgingen av Luftfartstilsynets rapport. Det er imidlertid for tidlig nå å si noe om hvilke konsekvenser dette eventuelt vil kunne få for støysonekartene.

Spørsmål nr. 332

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 30. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det psykiatriske sykehjemmet Jansnes i Talvik, Alta kommune, har i 40 år vært et veldrevet behandlings- og rehabiliteringssted for personer med psykiske lidelser. Dette begrunnes med god beliggenhet og kvalifisert personale fra Talvik og omegnen. Sosialdepartementet har, til tross for stor motstand i fylket, vedtatt å legge ned Jansnes for å bygge noen insitujonsplasser i Alta i stedet.

Hva vil statsråden gjøre for å opprettholde tilbudet Jansnes i Talvik?»

Begrunnelse:

Sosial- og helsedepartementet som godkjenningmyndighet konkluderte i et brev datert 12. desember 2001 at Jansnes skal legges ned. Grunnlaget for vedtaket antas å ligge i et møte på Jansnes i november 2001 hvor departementet var representert. Det var

derimot ikke Distriktpsikiatrisk senter (DPS) Vest-Finnmark som er ansvarlig for psykiatritilbudet i Vest-Finnmark, herunder Jansnes. De var ikke invitert til å delta på møtet som dannet grunnlag for departementets beslutning om nedleggelse. Brevet fra departementet mangler enhver begrunnelse for at aktiviteten ved døgnenheten bør flyttes til Alta. Det foreligger heller ingen faglig eller økonomisk vurdering som skulle tilsi at dette er ønskelig.

Min og Finnmark Arbeiderpartis tolkning av departementets brev, er at det kan virke som det er avstanden fra Alta til Jansnes som ser ut til å ha vært den avgjørende faktor i beslutningen. For departementet er enig i at Jansnes har utviklet et godt fagmiljø med god kompetanse og kjennskap til pasientgruppen. Lokalt vurderes beliggenheten i Talvik som en fordel for denne type langsiktig behandling og rehabilitering, og det legges stor vekt på at institusjonen og de mennesker som er og har vært der gjennom 40 år har vært en del av bygdesamfunnet. Det finns massevis av sosial kompetanse i bygda om hvordan mennesker med psykiske lidelser kan leve og fungere i et bygdemiljø. Talvik er et fint eksempel på hvordan man i et gjensidig forhold over tid. Og ikke minst, Alta kommune har gjennom år prioritert oppbygging av infrastruktur som sikret sykehjemmet gode rammebetingelser og driftsvilkår. Ikke bare Alta, men også Hammerfest, Hasvik, Kvalsund, Måsøy og Loppa kommuner har brukere på institusjonen.

Et annet moment er at folketallet i Talvik har vært stabilt i cirka 30 år. En stor andel av bygdas befolkning, spesielt kvinner, har arbeidet og utdannet seg innenfor psykiatrien. Talvik er et eksempel på en bygd uten fraflytting, og Jansnes har også betydd mange arbeidsplasser i et godt fagmiljø.

Svar:

Opptappingsplan for psykisk helse

Gjennom Opptappingsplanen for psykisk helse har Stortinget vedtatt at tjenestetilbudet innenfor det psykiske helsevernet for voksne skal omstruktureres og styrkes både kvantitativt og kvalitativt for å kunne gi et aktivt behandlingstilbud. Hovedtyngden av de allmenne behandlingsoppgavene innen psykisk helsevern skal flyttes ut til distriktpsikiatriske sentre (DPS'er), hvor det legges opp til en samorganisering av poliklinikk, døgnetilbud og dagtilbud, jf. St.meld. nr. 25 for 1996-97. Tjenestetilbudet på sentralsykehusnivå skal spesialiseres i forhold til oppgaver. Dette innebærer at en del eksisterende behandlingstilbud vil bli avviklet og erstattet med nye. Stortinget har blant annet vedtatt at en stor del av døgnplassene i psykiatriske sykehjem skal avvikles og erstattes med tilbud i kommunene og ved DPS'ene. Målet med dette er å få et best mulig tjenestetilbud innen psykisk helse i løpet av opptappingsperioden.

For å sikre at de mål nås som Stortinget besluttet

gjennom å vedta Opptappingsplan for psykisk helse, la departementet til grunn at alle fylkeskommunene skulle utarbeide egne planer for psykisk helsevern. Disse skulle godkjennes av departementet som grunnlag for bevilging av midler over Opptappingsplanen.

Helse Nord RHF har siden 1. januar 2002 ansvaret for tjenestetilbudet innen psykisk helsevern i Finnmark, Troms og Nordland. Dette innebærer at Helse Nord har ansvar for å nå målene for Opptappingsplanen for psykisk helse innen sitt område. Helse Nord skal bygge på Finnmarks vedtatte og godkjente plan for psykisk helsevern, sammen med tilsvarende planer for Troms og Nordland, i tillegg til styringssignaler fra Helsedepartementet (jf. Styringsdokument til Helse Nord RHF 2002).

Jansnes

Døgntilbudet for DPS Vest-Finnmark ligger i dag ved Jansnes som er et tidligere psykiatrisk sykehjem i Talvik kommune, ca. 4 mil fra Alta. Administrasjonen for DPS Vest-Finnmark er samlokalisert med poliklinikk innen psykisk helsevern for voksne og poliklinikk innen psykisk helsevern for barn og unge i nye lokaler ved Alta Helsesenter. I den fylkeskommunale opptappingsplanen for Finnmark ble det foreslått å bygge opp en ny sengepost i Alta. Det skulle utredes nærmere hvilket behandlingstilbud som burde opprettholdes ved Jansnes og en eventuell funksjonsdeling med en ny post i Alta.

I Finnmarks plan for investeringer gjennom Opptappingsplanen, var det satt opp en forholdsvis stor investering på 20 mill. kr til opprustning av lokalene på Jansnes. I Helsetilsynets vurdering og anbefalinger til planen for Finnmark heter det at "*Den planlagte differensieringen på DPS-nivå med styrking av ambulante tjenester er i tråd med statlige føringer. Planlagte dagbehandlingstilbud bør beskrives bedre*". Videre anbefaler Helsetilsynet at "*dersom det skal investeres i en utbedring av døgntilbudet ved DPS Vest Finnmark, bør en prioritere en samlet utbygging i Alta fremfor å ruste opp institusjonen Jansnes 4 mil fra Alta*". Helsetilsynet sier i sin uttalelse også at "*det er vanskelig å vurdere døgnbehandlingskapasitet i Finnmark på samme måte som i resten av landet. Helsetilsynet anbefaler at det høye antallet døgnplasser til voksne slik det fremkommer i planen aksepteres inntil videre*".

I brev av 12. desember 2001 til Finnmark fylkeskommune, deler departementet Helsetilsynets vurdering. Det er et uttalt mål i Opptappingsplanen at behandling og rehabilitering av psykiske lidelser i størst mulig grad bør skje i nærhet til brukernes normale livsarenaer, i tillegg til at det er viktig å styrke fleksibilitet og helhet i behandlingstilbudet. Departementet begrunner blant annet støtten til utbygging av en aktiv døgnbehandlingssenheter i Alta med godkjennings-

brev at *"nærheten til sentrum med varierte funksjoner vil kunne gi rehabiliteringsarbeidet langt bedre betingelser"*.

I begrunnelsen for det skriftlige spørsmålet fremføres det at Sosial- og helsedepartementet i sitt godkjenningsbrev til Finnmark fylkeskommunes plan for psykisk helsevern, datert 12. desember 2001 konkluderte med at Jansnes skal legges ned. Dette medfører ikke riktighet. Departementet legger i sitt brev til grunn at investeringsmidler over Opptrappingsplan for psykisk helse vil bli bevilget til å støtte utbygging av et aktivt døgntilbud i Alta, og dersom Jansnes på lengre sikt skal opprettholdes, bør tjenestene forankres på kommunalt nivå. Departementets føring med hensyn til investeringer i Finnmark er ikke til hinder for utredning av funksjonsfordeling mellom Jansnes og Alta, slik det er beskrevet i planen.

Investeringer over Opptrappingsplanen

Det er totalt i landet fremmet ønsker om å realisere investeringsprosjekter som overskrider den rammen departementet har til disposisjon til byggeprosjekter finansiert over Opptrappingsplanen. Dette til-

sier en streng prioritering. Departementet arbeider med et forslag til fordeling av de gjenstående investeringsmidlene for resten av opptrappingsperioden, dvs. 2002-2006. Forslaget er forelagt de regionale helseforetakene til gjennomgang og drøfting. Det vil ut fra dette foretas en endelig beslutning om hvilke investeringsprosjekter som skal finansieres fra Opptrappingsplanens midler.

Konklusjon

For å nå målene for Opptrappingsplan for psykisk helse slik den er vedtatt av Stortinget, vil det kunne medføre endringer i form av nedleggelser av noen institusjonstilbud.

Departementet har ikke foretatt noen beslutning eller fattet noe vedtak om at institusjonen ved Jansnes skal nedlegges. Helse Nord RHF har mulighet til å vurdere hvorvidt tilbudet ved Jansnes skal videreføres i sin nåværende form, om oppgavene skal endres eller om oppgavene i stedet skal dekkes på annen måte. Departementet har imidlertid lagt til grunn at midler fra Opptrappingsplanen bør prioriteres til en aktiv DPS-funksjon i Alta.

Spørsmål nr. 333

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 30. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Retten til adkomstbrygge for bebyggelse ved vannkanten har vært anerkjent gjennom svært lang tid. Denne retten ble spesifikt nevnt som unntak i 100-metersregelen i plan- og bygningsloven § 17-2 tredje ledd. I 1995 bekreftet både daværende kommunalminister Berge og daværende miljøvernminister Berntsen denne retten i media.

Hva mener statsråden om innskrenkninger i denne spesifikke rett til adkomst fra sjøen?»

Begrunnelse:

I lov om byggeforbud i 100-metersbeltet er retten til brygge holdt utenfor strandvernet i plan- og bygningsloven § 17-2 tredje ledd nr. 3. Etter denne bestemmelsen har eier av bebygd eiendom krav på funksjonell adkomstbrygge, og det gjelder selv om eier har adkomst fra landsiden. Gjennom bygningsloven har man dog hjemmel for å forby andre typer brygger. Det er uansett søknadspliktig å bygge en brygge.

På vegne av sine respektive departementer bekreftet både daværende kommunalminister Gunnar Berge og daværende miljøvernminister Thorbjørn

Berntsen gjennom avisartikler i 1995 at retten til adkomstbrygge eksisterer og understreket således intensjonene med plan- og bygningsloven § 17-2 tredje ledd.

I tvistesaker mellom kommuner og utbyggere oppstår det strid ved at kommunene henviser til plan- og bygningsloven § 20-6, som tilsier at kommuneplan skal legges til grunn ved planlegging, forvaltning og utbygging i kommunen samt plan- og bygningsloven § 20-4, som bestemmer hva kommuneplanens arealdel skal angi. Kommunene mener at disse paragrafer gjelder over plan- og bygningsloven § 17-2. Det er tolkninger både for og mot et slikt syn.

Flere instanser har direkte og indirekte støttet at denne retten til adkomstbrygge har vært ansett å være så sterk at den går foran det som kan besluttes på kommunalt nivå. Dette fremgår blant annet av en avgjørelse fra Østfold fylkesmannsembete 10. januar 1998. Videre har flere instanser uttrykt sterk tvil om hvor grensen skal gå for hvilken mulighet kommunene har til å begrense denne retten. Denne retten har heller ikke blitt fjernet av Stortinget i noen av de mange revisjoner av strandplanloven og plan- og bygningsloven. Sivilombudsmannen i Somb har etterlyst en avgrensning for myndigheters hjemmel til å

gripe inn med slike forbud og reguleringer som plan- og bygningsloven § 20-4 og § 20-6 åpner for.

På den annen side har rettsutviklingen i de seneste 2-3 år i økende grad gitt medhold til kommuner som ønsker å begrense retten til adkomstbrygge. Senest er dette kommet til uttrykk i en dom fra Moss byrett der det klart gis uttrykk for at retten til brygge ikke eksisterer eller i alle fall bare eksisterer så langt kommunen ikke har fjernet den ved reguleringsplan.

Svar:

Representanten Øyvind Korsberg stiller spørsmål vedrørende retten til adkomstbrygge på bebygd strandeendom. Han vil vite hva jeg mener om innskrenkninger i denne spesifikke rett til adkomst fra sjøen.

Det generelle byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen som gjelder for hele landet, framgår av plan- og bygningsloven § 17-2. Det gjelder flere unntak fra forbudet. Ett av unntakene gjelder brygge på bebygd eiendom til sikring av eierens eller brukerens adkomst.

Bakgrunnen for unntaket var at man ikke ville innføre noe generelt forbud mot adkomstbrygge når eiendommen først var bebygd. Av forarbeidene til strandplanloven framgår det at man likevel mente at

fellesbrygge ofte vil være en egnet løsning i strand-områdene.

Arealbruken langs sjøen reguleres både av det generelle byggeforbudet og gjennom kommunale arealplaner. Kommunen kan, etter en konkret vurdering av arealbruken gjennom en omfattende planprosess, fastlegge at et område skal være forbeholdt bestemte arealbruksformål - slik at både bygging av adkomstbrygger og annen bygging ikke vil være tillatt i slike områder. Bygging vil da kreve dispensasjon for å kunne gjennomføres.

Ved vurdering av dispensasjonsadgang vil det være et moment at det dreier seg om en brygge som er nødvendig for å sikre eiendommen sjøverts adkomst. For øvrig vil avgjørelsen måtte bero på en nærmere konkret vurdering av forholdene på stedet - og om fellesbrygge eller dispensasjon er riktig løsning.

Jeg har tiltro til at kommunene som har ansvaret for arealforvaltningen klarer denne jobben.

Jeg tror også at de klarer å bruke sunn fornuft og et godt skjønn når det gjelder praktiseringen av reglene for bygging av brygger. På denne bakgrunn kan jeg ikke se at det er grunn til å endre plan- og bygningsloven på dette punkt.

Spørsmål nr. 334

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 29. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Omstillingsarbeidet i Statens vegvesen har tatt betydelig lengre tid enn forutsatt. Dette har ført til betydelige frustrasjoner blant ledelse og ansatte i fylkenes produksjonsavdelinger. Frykten for at fremtidig konkurransekraft kan svekkes er stor. Også de ansattes pensjonsrettigheter føles satt under press.

Hva vil statsråden gjøre for å få fortgang i omorganiseringssprosessen på produksjonssiden, og hvilken fremdriftsplan jobbes det nå etter?»

Begrunnelse:

Fra hele landet kommer det nå meldinger om at de ansatte i Statens vegvesens produksjonsavdelinger fortviler over Samferdselsdepartementets sendrekthet i arbeidet med å få omstillingsstrukturen på plass. Det har tidligere vært antydning at rammeverket rundt dette arbeidet skulle være på plass i februar 2002. Blant annet skulle styrets sammensetning da være avklart.

Disse stadige utsettelsene skaper usikkerhet i eta-

ten og vanskeliggjør planarbeidet. Konsekvensen blir at de dyktigste fagfolkene søker seg over i annen virksomhet, og et fremtidig statlig produksjonsselskap vil ha mistet betydelig konkurransekraft. Tap av fagarbeidere og ingeniører kan på sikt bli et stort problem for det statlige foretaket. Etablerte entreprenørfirmaer tapper Vegvesenet for fagfolk. Det stilles spørsmål om dette er en villet utvikling. Dersom Vegvesenets produksjonsavdeling, et fremtidig AS, skal være konkurransedyktig må ikke statens stille seg slik at fagfolkene har forlatt etaten allerede før konkurranseutsettingen er et faktum.

Samtidig ser vi at organisasjonen frykter for hva som vil skje med de ansattes pensjonsrettigheter. Statens vegvesen har i mange distrikter vært en betydelig arbeidsgiver med særdeles stabilt mannskap. Det er dårlig personalpolitikk å la slike vesentlige problemstillinger stå ubesvart så lenge. Nå venter etatens mange voksne arbeidstakere på en snarlig avklaring.

Statens vegvesen er en stor aktør innen norsk en-

treprenørnæring. Omstillingen vil skape endringer som krever at Samferdselsdepartementet uten ugrunnet opphold kommer med de avklaringer fagorganisasjonene lenge har etterlyst.

Svar:

Det arbeides intensivt med omstillingsarbeidet i forbindelse med organiseringen av Statens vegvesens produksjonsvirksomhet til et statsaksjeselskap. Departementet har et tett og godt samarbeid med Vegdirektoratet i denne saken, samtidig som ekstern ekspertise benyttes for å bistå i sentrale spørsmål. Dette er en sak av svært omfattende karakter, hvor mange delproblemstillinger må løses for å få en best mulig helhet.

Jeg er ivrig opptatt av at alle som er involvert i arbeidet arbeider mot et felles mål om å gjøre selskapet best mulig rustet til å kunne hevde seg i konkurransen med de private aktørene i markedet. Omorganiseringen skal skje i nært samarbeid med de ansattes organisasjoner.

Når det gjelder endelig valg av pensjonsordning i selskapet, vil dette i likhet med andre sentrale spørs-

mål angående selskapets rammebetingelser, være en sak styret - der de ansatte vil være representert - må ta stilling til. Samferdselsdepartementet har imidlertid avklart med Arbeids- og administrasjonsdepartementet at selskapet om ønskelig kan inngå pensjonsavtale med Statens Pensjonskasse. Denne avtalen kan om ønskelig være av midlertidig karakter. Jeg legger til grunn at styret velger en pensjonsordning som både ivaretar de ansattes behov for gode pensjonsvilkår og selskapets behov for en ordning der kostnadene ligger innenfor en forsvarlig ramme.

Når det gjelder fremdriften i arbeidet tar departementet som kjent sikte på å opprette det permanente selskapet med virkning fra 1. januar 2003. Jeg vil redegjøre for omorganisering av produksjonsvirksomheten for Stortinget både i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett nå i vår og til høsten. Hovedframlegget for Stortinget, herunder åpningsbalansen for selskapet, vil bli i forbindelse med statsbudsjettet til høsten.

Spørsmål nr. 335

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 30. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Jernbaneverket har signalisert at oppriving av jernbanespooret på deler av Valdresbanen nå skal settes i gang.

Synes statsråden det er riktig av hensyn til miljøet og framtid samfunnsmessig beredskap å rive opp et jernbanespor som det vil koste flere hundre millioner kroner å legge på nytt - uten at man har vurdert å overdra sporet til andre jernbaneinteressenter, og uten at man ved en oppriving har vurdert gjenbruk av skinner og installasjoner på den nedre delen av banen?»

Svar:

Spørsmålet om å benytte strekningen mellom Leira og Dokka på Valdresbanen til andre formål enn jernbane, har vært forelagt Stortinget flere ganger. Det vises til St.prp. nr. 76 for 2000-2001, jf. Innst. S. nr. 327 for 2000-2001 og St.prp. nr. 18 for 2001-2002, jf. Innst. S. nr. 50 for 2001-2002. Stortinget fattet følgende vedtak 13. desember 2001:

"Stortinget samtykker i at Jernbanenettet mellom Leira og Dokka på Valdresbanen kan bli frigitt til an-

dre foremål og at skjener og sviller på strekninga Bjørge - Leira blir fjerna."

I forbindelse med at frigivelsen av deler av Valdresbanen til andre formål ble reist, tok Samferdselsdepartementet kontakt med de berørte kommuner med tilbud om å overta arealene på strekningen Dokka - Leira i tråd med retningslinjene som er fastsatt i St.prp. nr. 60 for 1988-89, jf. Innst. S. nr. 111 for 1988-89. Tre av de fire kommunene ønsket at arealene for nevnte strekning på Valdresbanen skulle benyttes til samferdselsformål i kommuneplaner og/eller reguleringsplaner, bl.a. til gang- og sykkelveg fra Bjørge til Leira. Saken ble deretter lagt fram for Oppland fylkeskommune, som fattet vedtak i tråd med flertallet av kommunene sine innstillinger, dvs. at strekningen Dokka - Leira skulle kunne nyttes til andre formål. Et driftsopplegg i regi av Valdresbanen AS ble også vurdert før fylkeskommunen traff sitt endelige vedtak, jf. nærmere omtale i St.prp. nr. 76 for 2000-2001.

Stortingets vedtak av 13. desember 2001 er således i samsvar med vedtak i fylkeskommunen og flertallet av de berørte kommunene.

Stortingets vedtak innebærer at strekningen Leira - Bjørge kan benyttes til gang- og sykkelveg i tråd

med kommunens ønske. Også strekningen Bjørgo - Dokka kan ifølge Stortingets vedtak nyttes til andre formål. Samferdselsdepartementet er ikke kjent med hvorvidt de aktuelle kommuner ønsker å overta denne strekningen og eventuelt til hvilket formål. Deresom for eksempel andre jernbaneinteressenter ønsker å overta denne delen av banen, vil dette være en sak for de berørte kommuner, som har fått tilbud om å overta denne. Det er for øvrig en forutsetning at staten ikke skal ha utgifter med å opprettholde jernbanelinjen mellom Bjørgo og Dokka, som i henhold til Stortingets vedtak er nedlagt og kan benyttes til andre formål.

På bakgrunn av at nedleggingen av strekningen nord for Dokka på Valdresbanen nylig er avgjort av Stortinget, er det ikke grunnlag for å foreta en ny vurdering av saken.

Når det gjelder eventuelt gjenbruk av skinner og installasjoner på den delen av jernbanenettet som skal rives opp, er dette en vurdering som Jernbaneverket som forvalter av statens jernbaneinfrastruktur, er nærmest til å foreta. Jernbaneverket må på fritt grunnlag kunne vurdere om skinner og sviller fra

strekningen Bjørgo - Leira *kan* benyttes på andre deler av jernbanenettet, som for eksempel på den nedre delen av Valdresbanen. Jernbaneverket har for øvrig opplyst at det pleier å ta vare på brukbare deler som kan brukes til utskifting på deler av jernbanenettet som Jernbaneverket har ansvaret for å opprettholde.

Strekningen Eina - Dokka på Valdresbanen er fremdeles en del av det statlige jernbanenettet, og Jernbaneverket har her visitasjons- og vedlikeholdsplikt. I 1988 fattet Stortinget vedtak om at persontrafikken på Valdresbanen skulle innstilles. Dette omfattet også denne delen av banen, jf. St.prp. nr. 95 for 1987-88. Siden den gang har det ikke vært drevet ordinær persontrafikk på Valdresbanen. Når det gjelder godstrafikken på strekningen har trafikkutøveren NSB BA (nå CargoNet) også avsluttet sin trafikkvirksomhet. Dette innebærer at det i dag ikke blir drevet ordinær togtrafikk på Valdresbanen. Med de store utfordringer og krav til opprusting og utbedringer av det eksisterende jernbanenettet hvor jernbanetrafikk har sine fortrinn, ser jeg det som lite aktuelt å bruke penger til opprustning av Valdresbanen.

Spørsmål nr. 336

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 29. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Justisdepartementet har et koordinerende ansvar for statens arbeid mot vold. Handlingsplanen "Vold mot kvinner" ble etablert i 2000. Fristen for en rekke av tiltakene har tidsramme som går ut i år.

Hva har statsråden tenkt å gjøre når det gjelder oppfølging av handlingsplanens tiltak?»

Begrunnelse:

Justisministeren har ved tidligere anledninger uttalt at departementet har tatt i bruk flere virkemidler i løpet av den senere tid når det gjelder vold mot kvinner. Eksempler på dette er opprettelse av familievoldskoordinatorer ved politidistriktene og utarbeidelse av instruks fra politiet om håndtering av vold og truselsaker mot kvinner. Handlingsplanen består av 20 tiltak.

Svar:

Det er en prioritert oppgave for meg å fortsette arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner. Dette gjelder ikke minst den vold som finner sted i hjemmet.

Det er riktig som du påpeker i ditt spørsmål at tidsrammen for en rekke av tiltakene i handlingspla-

nen "Vold mot kvinner" går ut i 2002. Det omfatter blant annet gjennomføringen av regionale kompetansehevingseminarer i de fem helseregionene, der hovedmålsettingen er å sette vold mot kvinner på dagsorden, øke kompetansen, samle aktører på feltet i de enkelte regionene og sist, men ikke minst, bidra til å styrke det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet. To av i alt fem seminarer er avviklet. Den første fant sted i Kristiansand i januar og den andre ble gjennomført i Tromsø i mars. Molde vil være vertskap for det tredje seminaret som finner sted i juni. De to siste seminarene vil bli avviklet i løpet av høsten 2002 og vil finne sted i Bergen og Sarpsborg.

Videre vil Alternativ til Vold i løpet av høsten 2002 slutføre arbeidet med å sammenstille den kunnskap som er utviklet i behandlingstilbudene til menn med voldsproblemer i Norge.

De tiltakene som i all hovedsak omhandler beskyttelse av voldsutsatte kvinner, utvikling av en bærbar voldsalarm og mulighet for skifte av personnummer etter å ha vært utsatt for vold eller alvorlige trusler vil begge være på plass i løpet av 2002. Når det gjelder politiets arbeid som omfattes av tiltak tre i handlingsplanen kan jeg informere om at det fra 1. juli 2002, etter modell fra prosjektene på Stovner og

i Bergen, vil være etablert en ordning med familievoldskoordinatorer ved hvert av landets 27 politidistrikt. For å styrke kompetansen hos koordinatorene i politidistriktene vil det bli gjennomført et kurs i regi av Politihøgskolen i juni 2002. Det er også utarbeidet en instruks som gir en nærmere beskrivelse av hvordan politiet skal håndtere saker omhandlende vold i nære relasjoner. Instruksen ble oversendt de lokale politidistriktene i denne uken.

På bakgrunn av at arbeidet med gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen ikke kom i gang før i løpet av høsten 2000, vil enkelte av tiltakene løpe ut over 2002. Dette omfatter blant annet de tre lokale prosjektene som er etablert i Tana, Molde og Vestfold. I løpet av prosjektperioden skal det utvikles eller prøves ut ulike modeller for forebygging av vold, samarbeid mellom aktuelle instanser og bistand til ofre og overgripere. Prosjektene vil bli avsluttet ved utgangen av 2003. Flere av de tiltakene i handlingsplanen som omhandler krisesentrene, både endringer av finansieringsordningen og behov for kompetanseheving vil også løpe utover 2002.

Når det gjelder arbeidet videre har det i løpet av handlingsplanperioden blitt avdekket stadige nye områder som vil kreve forsterket innsats utover det som allerede ivaretas gjennom tiltakene i planen. Jeg tenker her i første omgang på behovet for å følge opp de kompetansehevende tiltak som er gjennomført som en del av de regionale seminarne. Tilbakemeldingene fra seminardeltakerne er så langt entydige og behovet for et utvidet tilbud kan synes stort.

Videre vil vi måtte sette et sterkere fokus på det forebyggende arbeidet, ikke minst i forhold til å styrke behandlingstilbudet til menn med voldsproblematikk. I et forebyggingsperspektiv er det også av betydning å sette fokus på situasjonen for barn som er vitne til vold i familiene. Barn som selv utsettes for vold eller er vitne til vold i hjemmet utsettes for store belastninger. Forekomsten av atferdsvansker og emosjonelle vansker er vesentlig høyere i denne gruppen enn hos barn som ikke opplever vold i familien. Forskning kan tyde på at noen av disse barna gjenfinnes både som ofre og overgripere i voksen alder.

Det er også mye som tyder på at arbeidet for å styrke hjelpetilbudet til kvinner som har vært utsatt for vold og overgrep må gis høyere prioritet. Dette gjelder både tilbudene fra helse- og sosialetaten og fra politiet. Erfaringene som innhentes gjennom de

lokale prosjektene under handlingsplanen vil kunne gi oss verdifull informasjon om hvordan dette arbeidet bør organiseres for å kunne gi kvinnene et bedre tilbud enn det mange opplever å få i dag.

En annen, men ikke mindre viktig problemstilling gjelder den vold mot kvinner som begås av familied medlemmer i et forsøk på å tvinge noen til ekteskap, eller begås som et ledd i tradisjonsbundet adferd som for eksempel tilfelle er med omskjæring. Dette er relativt nye problemstillinger i vår del av verden, men kan ikke under noen omstendighet defineres som noe annet enn grove overgrep mot kvinner. Situasjonen for voldsutsatte kvinner med minoritetsbakgrunn bør derfor vies større oppmerksomhet i det videre arbeidet. Mye tyder på at disse kvinnene befinner seg i en særlig vanskelig situasjon som i enkelte tilfeller vil kunne kreve både andre og mer omfattende hjelpetilbud enn det som ytes i dag.

Sist, men ikke minst, vil jeg i det videre arbeidet rette økt oppmerksomhet mot rettsapparatets håndtering av vold og overgrep mot kvinner. Et hovedproblem kan se ut til å være at rettsapparatet ikke i tilstrekkelig grad har tatt vold mot kvinner på alvor, noe som gjenspeiles både i den relativt høye henleggelsesprosenten i slike saker samt i straffeutmålingen, der gjerningsmannen ilegges straff.

Jeg har foreløpig ikke tatt endelig stilling til i hvilken form arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner skal videreføres når tiltakene i handlingsplanen er gjennomført. Delutredninger fra det regjeringsoppnevnte Kvinnevoldsutvalget og innspill fra Kvinnevoldsforumet som ledes av statssekretæren her i Justisdepartementet vil kunne bidra med verdifulle innspill til hvordan det videre arbeidet bør organiseres.

Slik jeg ser det er flere alternativer mulige. Et alternativ jeg vil vurdere i den nærmeste fremtid er å utarbeide en ny handlingsplan som i tillegg til å forsterke den innsats som allerede er igangsatt, i større utstrekning enn sin forgjenger også vil måtte inkludere tiltak for å bekjempe de "nye" voldsformene tvangsekteskap og omskjæring.

Den videre innsatsen for å bekjempe vold mot kvinner, uavhengig av hvordan vi organiserer den, forutsetter et tett samarbeid mellom berørte departement. Jeg vil derfor ta initiativ til et møte med barne- og familieministeren, helseministeren og sosialministeren før jeg tar endelig stilling til hvordan vi på best mulig måte følger opp det arbeidet vi allerede har igangsatt.